

אלים ביום מחסן / חלו פני מנוסן
 טל אורות לנוסן / להטלילם בעצם ניסן:
 אשאלה בעדם מען / גבורות טל להען
 טל אב הבטח לשען / יתן להמתיק לען:

בכתוב בתורתך, ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: (בראשית כז, כח).

רש"י

הגהות וצינונים

א. בכותר שבמח"ג: סימן: א"ב מרובע. 21 בתים בני שתי מחרוזות כל אחד. בכל מחרוזת ארבעה טורים - הטור השלישי פותח ב"טל" (בקצת כ"י הטור השני סוגר - במקום זה - עם "טל"). במחרוזת הראשונה שבכל בית מושלב שם החודש ומזלו לסירוגין. במחרוזת השניה רומז ל"ב השבטים (החל בבית השלישי ועד לבית הששה-עשר). בין הבתים לסירוגין פסוקי מקרא לפי הסדר: תורה, כתובים, נביאים. ב. "וכנגדו" - פה, פר. ג. "ונמצאת כל ישראל והשנה מבורכת" - פג. ד. "ועתה..." ב"ה" - פ. ה. "אלים ביום מחוסן" - לשון שראה במדרש (ל"מ, ראה בשו"ט, כט, ז), הושיעה את עמך וברך את נחלתך (תהלים כח, ט), וסמוך ליה (שם, כט, א) חבו לי"י בני אלים, אמר דוד לפני הקב"ה, רבונו של עולם הוריד לנו טללי ברכה וגשמי נדבה, אמר לו הקב"ה, דוד, חייך אם אתה מתפלל לפני בכל שעה לא אורידנו, אלא אם רצונך שירדו לברכה, זכור לפני זכות אבות יצחק ששחטו עצמן לפני כאילים.

ועל זה יסד אלים" - קו. 1. "ביום שנתחסנו ישראל" - נ. "ביום שהוא מחוסן ומיוחס בחדשים לדון הבריות לברכות תבואה" - אב, ג. 2. "טל אורות לנוסן" - לפארם, כמו (זכריה ט, טז) אבני נזר מתנוססות על אדמתו" - ב. ח. "כשאשאלה בעד ישראל מענה לשון" - ב.

מכאן ואילך הפייט מסדר והולך החדשים ומזלותם^א, וכנגדם האבות והשבטים, בחרוזה אחת החודש ועמו^ב צדיק אחד, ובחרוזה אחרת המזל של אותו החודש וצדיק אחר עמו, לומר רחם על זה בזכות זה, ונמצאת השנה מבורכת^ג ומוצלחת. ועתה אתחיל את הסדר בע"ה ב"ה^ד.

אלים ביום מחוסן - ישראל נקראו אלים, שנאמר (תהלים

רבי יוסף קרא

אלים ביום מחוסן^ה - אילו ישראל שנקראו אלים, שנאמר (תהלים כט, א) חבו לי"י בני אלים. ביום מחוסן - ביום שנתחסנו הבריות לברכות תבואה וטל, שהעולם מתקיים בו, כמו ששנינו (ר"ה טז) בפסח נידונין על התבואה. חלו פני מנוסן - זה הקב"ה שהוא משגבם ומנוסם של ישראל, שנאמר (ש"ב כב, ג) משגבי ומנוסי מושיעי. ומה הם מחלים לפניו, טל אורות לנוסן^ו, להטלילם בעצם בניסן - בחמשה עשר בניסן שהוא עיצומו של חודש ניסן.

אשאלה בעדם מען, גבורות טל להען - כשאשאלה ממנו^ז מענה לשון, הוא יענה לי גבורות טל. טל אב הובטח לשען - כשם שהבטיח ליעקב אבינו להשעינו בטל, שנאמר (בראשית כז, כח) ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני

רש"י

כט, א) הבו לי"י בני אלים^ט, כמו (יחזקאל יז, יג) אילי הארץ'.
ביום מחוסן - ביום עצום ותקיף מופלא בניסים, זהו יום
 חמשה עשר בניסן. **חילו"** פני מנוסן - היום בקשו וחנונו
 לפני הקב"ה שהוא מנוס שלהם, שנאמר (ש"ב, כב, א) מגיני
 וקרן ישעי משגבי ומנוסי^ב.

טל אורות לנוסן - להצהיר ולהנהיר להם אורות ונגהות י'
 בטל היורד להם, כמו (תהלים ד, ז) נסה עלינו אור פניך
 יי"ד. **להטלילם** - להמטירם טללי נוגה וברכה. בקשו
 והתפללו **בעצם ניסן** - באמצעותו של ניסן, בחמשה עשר,
 אמצעותו של דבר קורא הפייט עצם. ויש דורשין בעצם
 היום הזה, בעיצומו של יום, היינו בחצות שהיום עומד
 בנוגהו, כמו (שמות כד, י) וכעצם השמים^{טו}, ואין ר' מודה
 בדבר.

אשאלה בערם מען - מי"י מענה לשון (משלי טז, א).
גבורות טל להען - לספר ולשורר בפילאי הטל, כמו
 (שמות טו, כא) ותען להם מרים, ענו לה (במדבר כא, יז). **טל**
אב הובטח לשען - באותו טל שהובטח אברהם להשען
 בו **ליוצאי חלציו**^{טז}, שנאמר (תהלים קי, ג) לך טל ילדותיך.
יתן להמתק לען - אותו טל יתן לנו משגבי ומנוסי"
 להמתיק מרירות לענה שבארץ ישראל ויתברכו הפירות,
 שזרעו נתברך בטל של ברכה, כדכתיב (בראשית כז, כח) ויתן
 לך האלהים מטל השמים. ויש מפרשים" **אב הובטח**
לשען - זה יעקב שנתברך בטל, וכתוב בו (שם, לו) ודגן
 ותירוש סמכתיו. אבל אין לומר כן, שעדיין לא דיבר באב
 ומספר בבן^ט.

רבי יוסף קרא

הארץ וגו'. יתן להמתיק לען - אותו טל יתן הקב"ה להמתיק
 לענה של פירות.

הגהות וציונים

ט. פירש"י: "הבו לי"י - הכינו לי"י
 והכינו לו אתם בני אילי הארץ,
 מכאן שאומרים אבות". ובמס' ר"ה
 לב ע"א: "מניין שאומרים אבות,
 שנאמר הבו לה' בני אלים".
 פירש"י: "הבו לה' - הזכירו לפניו
 האיתנים. בני אלים - לישנא
 דתקיפי, כמו (יחזקאל יז, יג) ואת אילי
 הארץ לקח". ובמס' מגילה יז ע"ב,
 פירש"י: "הבו לה' - הזכירו לפניו
 את אילי הארץ". י. פירש"י:
 "אילי הארץ - שרי הארץ".
 יא. "מנחם פתרו לשון פלא, וחלקו
 מן (עמוס ב, יד) ואבד מנוס מקל,
 ודונש חלק עליו. ונכון לומר חילו
 ולא חלו כי הוא לשיעבר" - פה.
 יב. פירש"י: "ומנוסי - שהייתי נס
 אליו לעזרה". יג. "ונוגהות" - פ.
 יד. פירש"י: "לשון אחר, נסה עלינו
 - רפלנביר בלע"ז (משמעו: להתנוצץ,
 אל"ר 4022), כמו (זכריה ט, טז) אבני
 נזר מתנוססות". טו. אולי
 המכוון על הפירוש שבכ"י אה: "ביום
 מחוסן - חזק, לשון חוסן, שנאמר
 בעצם היום הזה וגו', בעיצומו של
 יום, באיתנו של בקר". טז. "להישען
 בו יוצאי חלציו במשענת לחם" -
 פ. יז. "יתן לנו המנוס שלנו" -
 פר, פג, פה. יח. ראה בפ"י ר"ק.
 יט. "ולא שמעו" - פר, כתוב בצד.